

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

**Stretnutie vedenia Národnej banky Slovenska
s predstaviteľmi subjektov kapitálového trhu,
dôchodkového sporenia a poisťovní v Slovenskej republike**

Bratislava, 9. júna 2016

Obsah

1. Trendy a riziká v slovenskom finančnom sektore
2. Aktuálne zmeny v oblasti regulácie trhu s cennými papiermi, v dôchodkovom sporení, v poisťovníctve a vo finančnom sprostredkovaní a vo finančnom poradenstve
3. Oblasť ochrany finančného spotrebiteľa

1.

TRENDY A RIZIKÁ V SLOVENSKOM FINANČNOM SEKTORE

- Vývoj v poistnom sektore
- Vývoj v sektore kolektívneho investovania
- Vývoj v sektore starobného dôchodkového sporenia
- Vývoj v sektore doplnkového dôchodkového sporenia

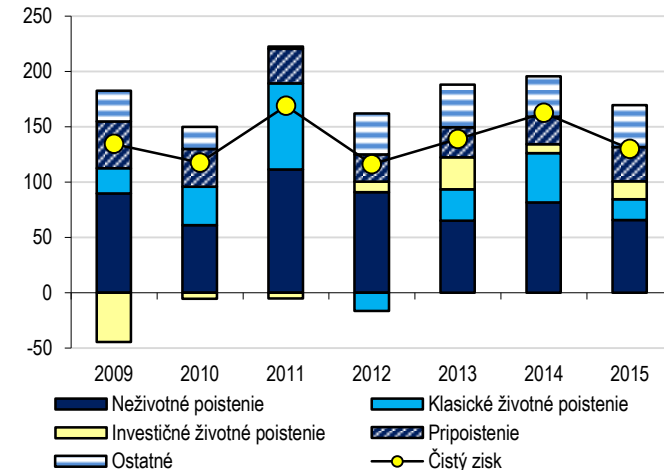
Ziskovosť

- Zisk poisťného sektora klesol o 20 % na hodnotu 130 mil. € z dôvodu:
 - Rastu prevádzkových nákladov o 34 mil. €
 - Z toho provízie 16 mil. €
 - Poklesu finančného výsledku
- Diverzifikácia ziskovosti zabezpečuje odolnosť voči nízkym sadzbám
 - Aj v čisto životných poisťovniach je relatívne dobrá diverzifikácia medzi klasické životné poistenie, investičné životné poistenie a pripoistenie
- Významnú časť tvoria ostatné finančné výnosy a finančný výsledok z aktív, ktoré nekryjú technické rezervy
- ROA a ROE stabilné – 2 % a 10 % p. a.

Solventnosť

- Solventnosť zostáva na vysokej úrovni
 - Pomer skutočnej a požadovanej solventnosti poklesol na 2,8 kvôli poklesu skutočnej miery solventnosti
 - Vývoj v jednotlivých poisťovniach heterogénny

Príspevok jednotlivých odvetví k ziskovosti poisťného sektora (mil. €)

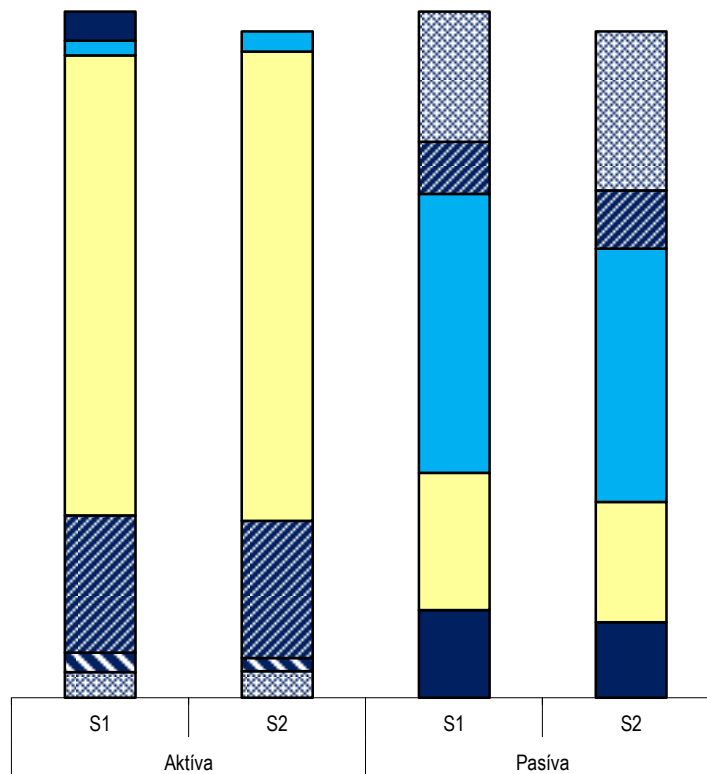
Zdroj: NBS.

Prechod na Solventnosť 2

Zmena v bilancii, vlastných zdrojoch a SCR

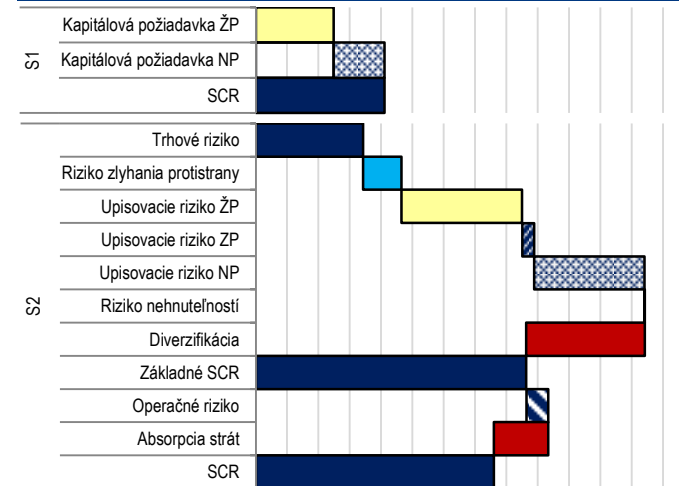
Porovnanie aktív a pasív poisťného sektora v režime Solventnosť 1 a 2

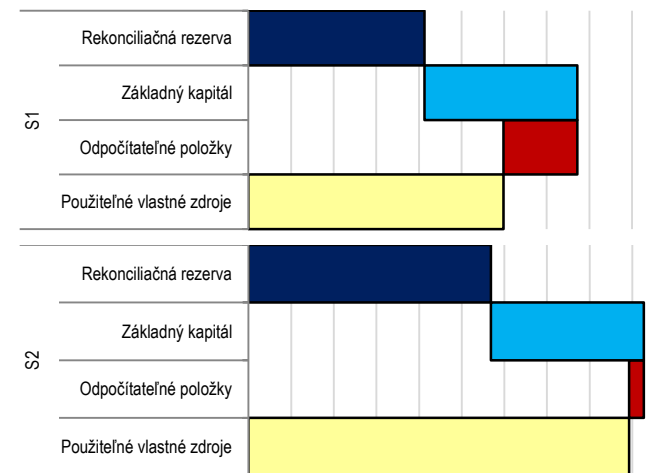
- Nehmotné aktíva
- Nehnutelný majetok (nie investície)
- Finančné investície poisťovne (okrem IŽP)
- Finančné investície v IŽP (riziko znáša klient)
- Podiel zaistovateľa na technických rezervách
- Ostatné aktíva
- Vlastné imanie
- Ostatné záväzky
- Technické rezervy - ŽP okrem IŽP
- Technické rezervy - IŽP
- Technické rezervy - NP

Zdroj: NBS.

Porovnanie požiadavky na solventnosť poisťného sektora v režime Solventnosť 1 a 2

Porovnanie vlastných zdrojov poisťného sektora v režime Solventnosť 1 a 2

Zdroj: NBS.

Pobočky poistovní z iného členského štátu

- Zmena Metlife Amslico na pobočku
- Ku koncu roka 2015 pôsobilo na slovenskom trhu 24 pobočiek
- Podiel pobočiek na poistnom podľa údajov ku koncu roka 2014 vrátane Metlife Amslico:
 - Životné poistenie 12,7 %
 - Neživotné poistenie nárast z 5 % v roku 2009 na 9 % v roku 2015
 - Nižší podiel v hlavných odvetviach, ale v niektorých menších odvetviach dominantné postavenie
 - Celkové aktíva a technické rezervy 15 %
 - ROA podobné ako u subjektov so sídlom v SR

Cezhraničné poskytovanie služieb

- Ku koncu roka 2014 pôsobilo na slovenskom trhu 103 subjektov v rámci slobodného poskytovania služieb
- Podiel na poistnom podľa údajov ku koncu roka 2014:
 - Životné poistenie 1,4 %
 - Neživotné poistenie 2,6 %

Životné poistenie

- Technické poistné v životnom poistení vzrástlo minimálne
 - V klasickom životnom poistení rast o 1,7 %
 - Naopak v IŽP pokles o 7 %,
 - Počet zmlúv rástol v klasickom životnom poistení a klesal v investičnom
 - Ročné poistné v pripoistení medziročne vzrástlo o 10 %
 - Dôchodkové poistenie – po dlhom období poklesu nastal obrat – poistné vzrástlo o 5 %
 - Dôsledok spustenia výplatnej fázy starobného dôchodkového sporenia
 - Prvých 308 zmlúv s poistným 1,76 mil. €

Neživotné poistenie

- Pokračuje rast technického poistného z roku 2014, vzrástlo o 2,8 %
 - Obnovený rast poistného v PZP – vzrástlo o 2,7 %
 - Rast v havarijnom poistení zrýchlil na 3,3 %
 - V obidvoch odvetviach rastie najmä počet zmlúv, priemerné poistné klesá
 - Poistenie majetku mierne kleslo
 - Silný rast v menších odvetviach – aktívne zaistenie, asistenčné poistenie, poistenie úveru, kaucie a rôznych finančných strát

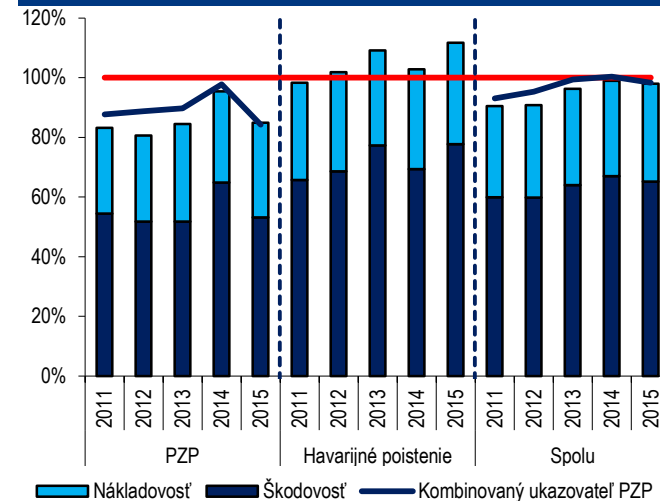
Odvetvia životného poistenia

- V klasickom životnom poistení sa počet ani objem poistných plnení nemenili a to ani pri odkupoch
- V investičnom životnom poistení klesol počet aj objem odkupov o 15 %
- V oboch odvetviach tvoria odkupy približne 60 % nákladov na poistné plnenia, na druhom mieste je dožitie

Odvetvia neživotného poistenia

- Kombinovaný ukazovateľ v poistení áut klesol z 99 % na 98 %
 - PZP – 85 %, Kasko – 112 %
 - Významný pokles škodovosti v PZP, ale rast v havarijnom poistení
- Splatenie rezervy voči SKP
- Kombinovaný ukazovateľ za neživotné poistenie vzrástol na 85,8 %

Škodovosť, nákladovosť a kombinovaný ukazovateľ v neživotnom poistení

Zdroj: NBS.

Poznámka: Kombinovaný ukazovateľ PZP je vypočítaný obdobne ako kombinovaný ukazovateľ s tým, že príspevok a zmena rezervy voči SKP zvyšujú technické náklady na poistné plnenia a odvod MV SR znižuje zaslúžené poistné.

Prostredie dlhodobo nízkych úrokových sadziieb je priamym rizikom pre dosahovanie garantovaných výnosov v životnom poistení

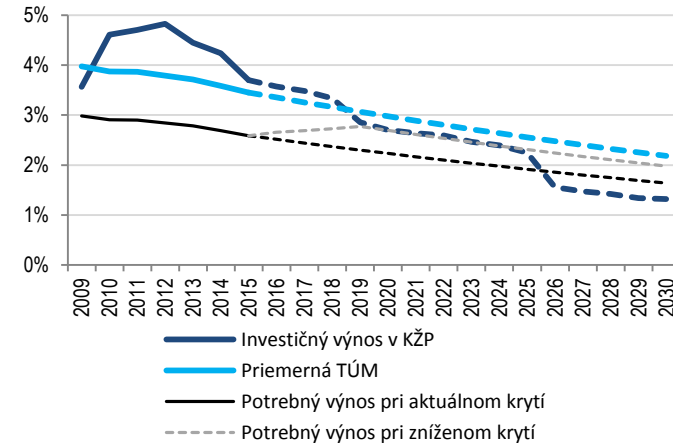
- ESRB zaraďuje vplyv nízkych úrokových sadziieb na bilancie poisťovní medzi najväčšie riziká pre finančnú stabilitu v EÚ
 - Neschopnosť dosahovať výnos garantovaný zmluvou v životnom poistení môže viesť k ohrozeniu solventnosti
 - Odolnosť sektora sa preukáže v stresovom testovaní EIOPA v roku 2016, v súčasnosti sú úrokové miery výrazne nižšie ako v nepriaznivom scenári EIOPA v roku 2014
 - Vzniká riziko straty spotrebiteľskej dôvery, ktorá sa môže šíriť aj na iné produkty a sektory
- NBS hodnotí zatiaľ slovenský poistný trh ako relatívne odolný voči rizikám vyplývajúcim z nízkych úrokových sadziieb
 - Diverzifikácia ziskovosti medzi jednotlivé odvetvia
 - Dlhšia durácia aktív zabezpečuje aktuálne dostatočnú výnosovosť na najbližšie roky
 - V prípade rýchleho rastu novej produkcie sa tento efekt môže výrazne znížiť
 - Vysoké pokrytie technických rezerv aktívami vďaka vysokej miere solventnosti
 - Umožňuje poisťovniam dosahovať dostatočný absolútny objem výnosu aj napriek klesajúcej výnosovosti portfólia
 - Znižovanie solventnosti oslabuje odolnosť poisťovní voči rizikám – poisťovne by mali zvážiť rozdeľovanie zisku v budúcich rokoch

Riziko nízkych úrokových sadziieb

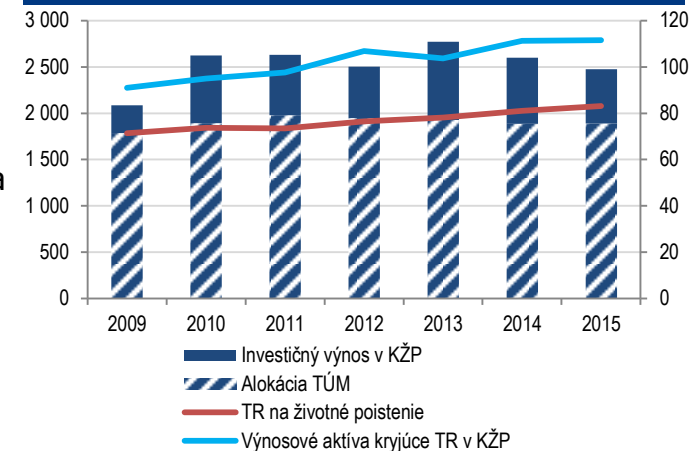
- Priemerná TÚM aj výnosnosť postupne klesá
 - Výnosnosť stále prevyšuje TÚM, ale približuje sa
 - Výnosnosť aktív na trhu dosahuje historické minimá
- Absolútny objem výnosu od roku 2013 tiež klesá, stále je o štvrtinu vyšší ako potrebný výnos (alokácia TÚM)
 - Dôsledok vysokého objemu aktív kryjúcich technické rezervy v životnom poistení (127 % objemu rezerv)
 - Vysoké pokrytie aktív umožňuje vysoká solventnosť poisťovní
- Podľa predikcie by výnos mal byť dostatočný v najbližších 4 rokoch
 - V prípade zachovania vysokej solventnosti a pokrytia rezerv aktívami aj v dlhodobejšom horizonte
 - Problémom by mohol byť výraznejší rast novej produkcie s vyššími garantovanými sadzbami, kedy by poisťovne museli nakupovať viac aktív pri nízkych výnosoch

Vývoj a predikcia výnosovosti dlhopisov v klasickom životnom poistení (%)

Zdroj: NBS.

Porovnanie výnosu s alokáciou TÚM (mil. €)

Zdroj: NBS.

Zamerané na riziká plynúce z prostredia nízkych úrokových sadzieb

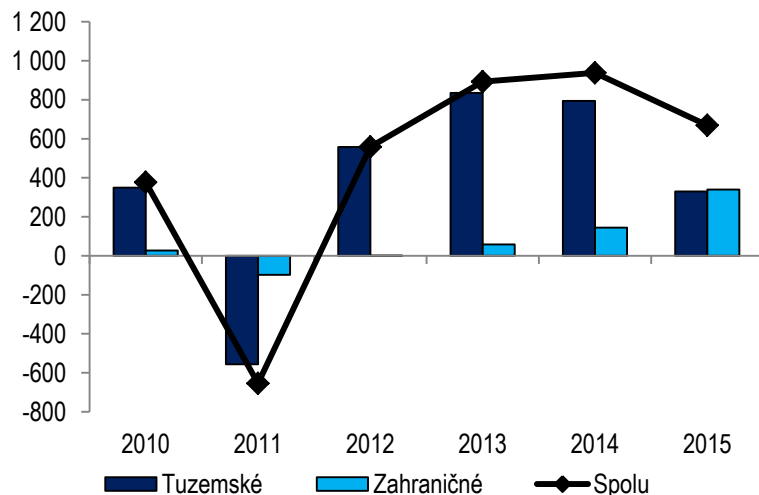
- Rozsah pokrytia stresového testovania
 - Testovanie sa robí na individuálnej úrovni
 - Pokrytie musí dosiahnuť 75 % technických rezerv v životnom poistení (okrem IŽP)
- Scenáre
 - Základný scenár – Výkazy k Dňu 1 v rámci Solventnosti II
 - 2 stresové scenáre – Low for long a Double Hit
- Harmonogram
 - Začiatok – 24. máj 2016
 - Q&A – v priebehu júna 2016, poisťovne zašlú otázky NBS, ktorá ich posielala do EIOPA
 - Zaslanie údajov NBS do 15. júla 2016
 - Kvantitatívny výkaz
 - Kvalitatívny dotazník
 - Validácia údajov – národná do konca augusta, európska v priebehu septembra – dá sa očakávať, že NBS bude kontaktovať poisťovne kvôli vysvetleniu / oprave dát
 - Výsledná správa by mala byť zverejnená do konca roka 2016

Výrazný prílev prostriedkov v prvej časti roka zbrzdený neskôr v súvislosti so zhoršenou situáciou na finančných trhoch

- V roku 2015 v sektore pribudlo 669 mil. EUR, čo predstavuje medziročný rast vo výške 10,6 %
- V porovnaní s predošlými dvoma rokmi sa však objem spravovaného majetku zvýšil v menšej miere
- Dominantným faktorom určujúcim vývoj NAV boli čisté predaje podielových listov
- Zdrojom nových investícií prichádzajúcich do tuzemských fondov kolektívneho investovania boli v rozhodujúcej miere domácnosti; okrem nich čiastočne aj banky

Zmeny objemu NAV tuzemských a zahraničných podielových fondov (mil. EUR)

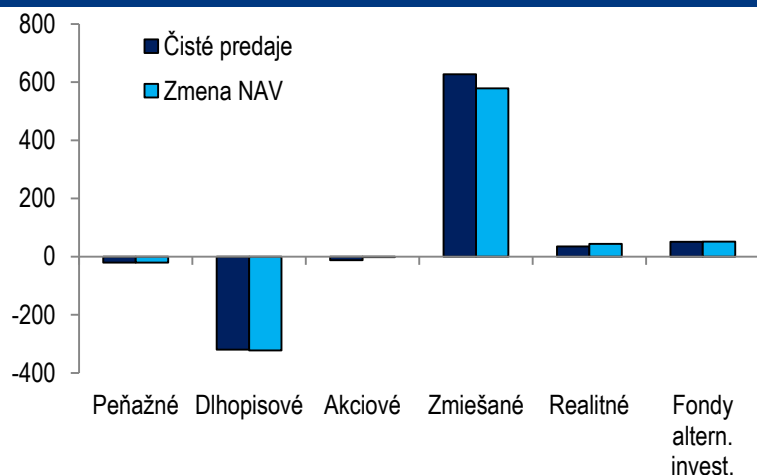
- Najväčší prílev prostriedkov bol zaznamenaný na začiatku roka 2015 a potom v menšej miere na jeho konci
- Medzitým v období od mája do septembra objem spravovaného majetku dokonca mierne poklesol
 - Pokles záujmu o umiestnenie prostriedkov do podielových fondov KI korešpondoval s obdobím návratu vyššej volatility na finančné trhy
- Nárast NAV bol na rozdiel od minulosti rovnomerne rozdelený medzi tuzemské a zahraničné podielové fondy
 - Pre zahraničné podielové fondy bol medziročný nárast o 339 mil. EUR historickým rekordom

Pokračujúci vysoký dopyt po zmiešaných podielových fondoch v kontraste s obratom trendu pri dlhopisových fondoch smerom k redemáciám

- Prostriedky prichádzajúce do tuzemských podielových fondov smerovali počas roka 2015 v prevažnej väčšine do kategórie zmiešaných fondov
 - Medziročne sa NAV týchto podielových fondov zvýšila o 579 mil. EUR, čo predstavuje tempo rastu 40 %
 - Silný dopyt na začiatku roka mohol súvisieť s výrazným posilňovaním akciových indexov v Európe
- Na opačnej strane spektra boli fondy dlhopisové, ktorých objem spravovaných aktív sa redemáciami zredukoval o 323 mil. EUR
 - Pri tom v predošlom roku vykazovali tieto podielové fondy vysokú kladnú predajnosť

Čisté predaje a zmena NAV v roku 2015 podľa jednotlivých kategórií tuzemských podielových fondov (mil. EUR)

- Zmeny NAV v ostatných kategóriách tuzemských podielových fondov boli z absolútneho hľadiska menej významné
- Pri zahraničných podielových fondoch bol ich celkový prírastok rovnomernejšie rozdelený medzi všetky kategórie
- Nominálna výkonnosť podielových fondov bola v priemere mierne kladná (0,6 %), ale nižšia ako v predošlom roku
- Súhrnný zisk tuzemských správcovských spoločností bol s hodnotou 19,4 mil. EUR medziročne vyšší o 6 %

Otvorenie systému prinieslo úbytok počtu sporiteľov aj objemu spravovaných aktív

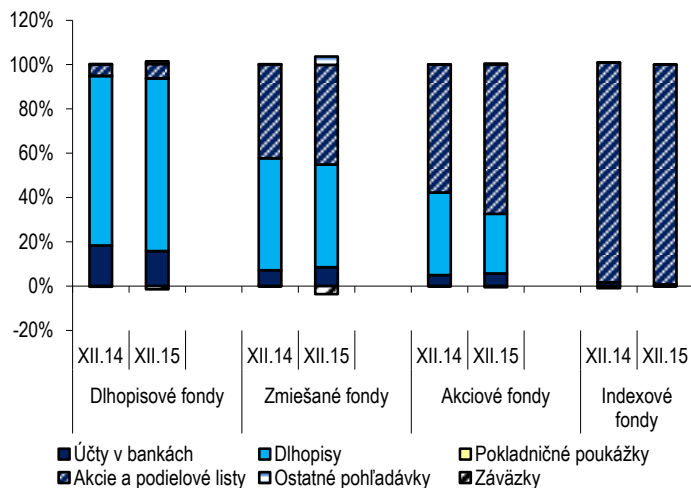
- Celkový počet sporiteľov v II. pilieri dôchodkového sporenia klesol počas roka 2015 o 122 tisíc
 - Predovšetkým dôsledok ďalšieho otvorenia systému, ktorý mal čistú bilanciu mínus 136 tisíc
- Po prvý krát v histórii sa NAV v sektore za obdobie kalendárneho roka znížila, a to v rozsahu 100 mil. EUR, resp. v relatívnom vyjadrení 2 %
 - Nové príspevky a zhodnotenie majetku nedokázali vykompenzovať odlev 579 mil. EUR naviazaný na vystupujúcich sporiteľov
- Po desiatich rokoch existencie II. piliera dôchodkového sporenia sa v roku 2015 už niektorí sporitelia mohli vôbec po prvý krát uchádzať o výplatu dôchodkov z tohto systému
 - Keďže zmluvu o vyplácaní dôchodkov uzatvorilo iba niekoľko stoviek sporiteľov, bol vplyv tohto faktora na zmenu NAV iba marginálny
- Pokles NAV bol koncentrovaný v dlhopisových garantovaných dôchodkových fondoch, majetok akciových a zmiešaných fondov vzrástol o 10 % a pri indexových fondoch dokonca 1,5 násobne

Hlavné zmeny v štruktúre majetku dôchodkových fondov

- Najväčšia zmena v skladbe portfólia nastala v akciových dôchodkových fondoch, kde podiel investícií akciového zamerania vzrástol o 9 p. b. a k 31.12.2015 dosiahol 62 % NAV**
 - Tento vývoj nadviazal na trend rastúceho podielu akciových investícií z predošlých dvoch rokov, avšak prebiehal už iba počas prvého štvrťroka 2015
 - Akciové vystavenie sa zvyšovalo najmä prostredníctvom ETF naviazaných na hlavné akciové indexy
- V dlhopisových garantovaných dôchodkových fondoch bolo možné pozorovať ďalšie zníženie podielu prostriedkov uložených na vkladoch v bankách, a to k historicky najnižšej úrovni 15 %**
 - Dôvodom môžu byť nízke úrokové sadzby na bankových vkladoch

Zloženie portfólií dôchodkových fondov podľa typu

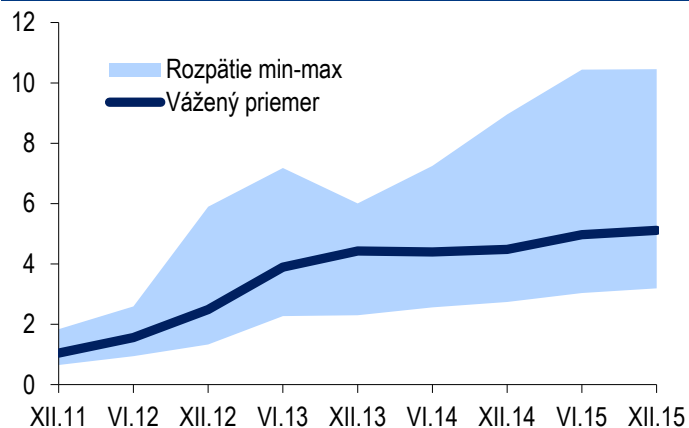
- Pokračoval vývoj poklesu podielu domácich aktív v majetku dôchodkových fondov začatý už v predošlom období**
 - Zníženie objemu slovenských štátnych dlhopisov až o 45 %
- Z dôvodu výpredaja slovenských štátnych dlhopisov pokračoval dlhodobý trend poklesu podielu dlhových cenných papierov emitovaných verejnou správou**

Plošný nárast splatnosti úrokových nástrojov a nárast volatility hodnôt dôchodkových jednotiek

- Vážená priemerná zostatková splatnosť dlhových cenných papierov sa v prvých troch mesiacoch roka 2015 zvýšila zhruba o pol roka a následne zotrvala na hodnote tesne nad 5 rokmi
 - Plošný trend vo všetkých typoch dôchodkových fondov
 - Vzrástla tým aj durácia, a teda citlivosť na zmenu úrokových sadzieb
- Aj pri termínovaných vkladoch v bankách sa vážená priemerná zmluvná splatnosť zvýšila o približne 3 mesiace na 1,5 roka
- Priemerná kupónová sadzba dlhopisov a úroková sadzba termínovaných vkladov napriek predlžujúcej sa splatnosti klesali

Zostatková splatnosť dlhových cenných papierov (počet rokov)

- Volatilita hodnôt dôchodkových jednotiek vo fondoch stúpila na najvyššiu úroveň od roku 2008
- Najvyššie nominálne zhodnotenie 7,5 % dosiahli indexové fondy, v akciových a zmiešaných fondoch sa výkonnosť blížila k trom percentám a pri dlhopisových fondoch bola 0,5 %
 - Vzhľadom na mierne zápornú infláciu bolo reálne zhodnotenie kladné vo všetkých typoch fondov
- Zastavil sa trend nepretržitého zlepšovania agregátneho hospodárskeho výsledku DSS v sektore
 - Zisk poklesol o 44 %, najmä kvôli nižšiemu výberu odplát za zhodnotenie majetku v dôchodkovom fonde

Nárast celkových aktív v sektore koncentrovaný do menších doplnkových dôchodkových fondov s mladšou vekovou štruktúrou sporiteľov

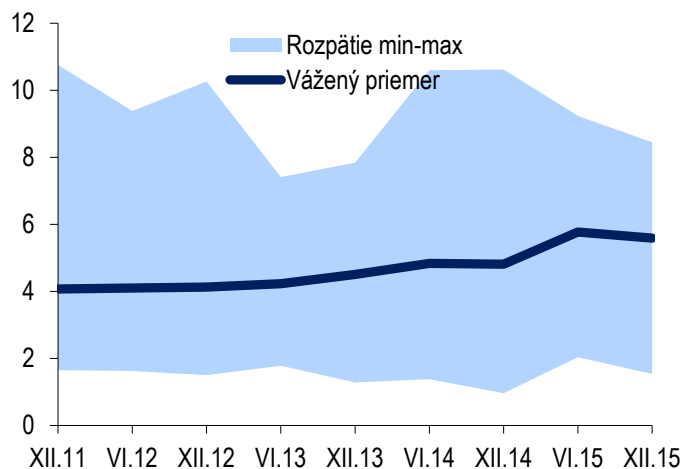
- Záujem o doplnkové dôchodkové sporenie v sledovanom období mierne rástol, keď sa počet účastníkov s nenulovou zmluvou zvýšil o necelých 19 tisíc a k 31.12.2015 dosiahol 701 tisíc.
- NAV vzrástla medziročne o 5 %, čo v absolútnom vyjadrení predstavovalo hodnotu 77 mil. EUR
 - Agregátna NAV tak v sledovanom období prekročila hranicu 1,5 mld. EUR
 - Tempo rastu bolo v porovnaní s rokom 2015 nižšie
- Objem spravovaných aktív v doplnkových dôchodkových fondoch špecializovaného zamerania rástol opäť výrazne rýchlejšie ako v skupine vyvážených fondov
 - Napriek väčšej mase príspevkov odvedených do vyvážených fondov, keďže tieto vplyvom staršej vekovej štruktúry účastníkov zároveň zaznamenávajú aj vyšší odlev prostriedkov v súvislosti s výplatom dávok
- Od augusta 2015 pribudli na trhu dva nové doplnkové dôchodkové fondy, čím sa ich celkový počet zvýšil na 17

Najdôležitejšími zmenami v agregátnom portfóliu sektora boli zvýšenie zostatkovej splatnosti dlhopisov a odklon od slovenských štátnych dlhopisov

- V doplnkových dôchodkových fondoch s vyváženou investičnou stratégiou sa na úkor dlhopisovej zložky mierne zvýšil podiel akciových investícií (vrátane nepriamych), ktorý ku koncu roka dosahoval 20 %
- Pri rastovo zameraných doplnkových dôchodkových fondoch nastala substitúcia medzi akciovou a dlhopisovou zložkou v opačnom smere
- Počas prvých štyroch mesiacov roka 2015 vážená priemerná zostatková splatnosť dlhových cenných papierov nakúpených doplnkovými dôchodkovými fondmi vzrástla
 - Medziročne sa tento parameter zvýšil o 0,8 roka a k 31.12.2015 sa nachádzal na úrovni 5,6 roka

Zostatková splatnosť dlhových cenných papierov (počet rokov)

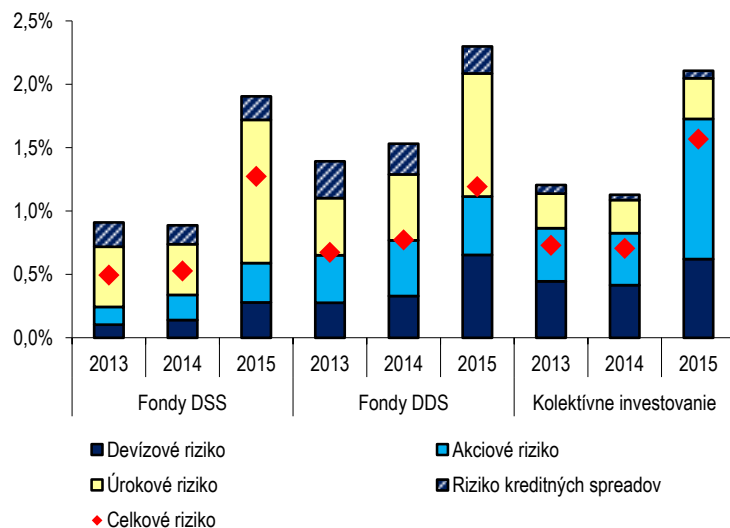
- Zastúpenie prostriedkov umiestnených do slovenskej ekonomiky kleslo o 9 p. b. na hladinu 45 %
 - Úbytok nastal najmä na strane slovenských štátnych dlhopisov
- Priemerná nominálna výkonnosť väčšiny fondov bola záporná (rastové: -2,9 %; vyvážené: -1,7 %; výplatné: -0,2 %), malý kladný výnos (0,4 %) dosiahli iba konzervatívne fondy
- Sumárny zisk doplnkových dôchodkových spoločností v objeme 5,9 mil. EUR bol medziročne o 5 % nižší

Vystavenie voči trhovým rizikám počas roka 2015 vzrástlo vo všetkých sektoroch

- Oba sektory dôchodkového sporenia aj kolektívne investovanie zaznamenali zvýšenie podielu akciových investícií vo svojich fondoch, a tiež prehĺbenie devízových pozícií
- Nárast durácie v II. a III. pilieri dôchodkového sporenia znamenal nárast citlivosti fondov na výkyvy úrokových sadzieb
- Vystavenie voči rizikovejším krajinám (v EÚ a mimo EÚ) stúplo v starobnom dôchodkovom sporení a kolektívnom investovaní

Value-at-Risk v jednotlivých sektoroch

- Celková hodnota rizika (meraná VaR) v roku 2015 výrazne vzrástla vo všetkých sektoroch finančného trhu
 - Kombinácia nárastu expozícií voči jednotlivým druhom rizík, ako aj nárastu volatility jednotlivých rizikových faktorov
- Vo fondoch DSS a DDS vzrástlo najmä úrokové riziko, a v kolektívnom investovaní akciové a devízové riziko
- Zvyšujúca sa rizikovosť fondov má s najväčšou pravdepodobnosťou spoločného menovateľa v podobe prostredia nízkych úrokových sadzieb

2.

AKTUÁLNE ZMENY V OBLASTI REGULÁCIE TRHU S CENNÝMI PAPIERMI, V DÔCHODKOVOM SPORENÍ, V POISŤOVNÍCTVE A VO FINANČNOM SPROSTREDKOVANÍ A FINANČNOM PORADENSTVE

- **Začiatok predsedníctva Slovenskej republiky – premiéra**
 - Slovenské predsedníctvo sa oficiálne začína 1. júla 2016 a končí 31. decembra 2016. V rámci tria bude Slovenská republika predsedáť Rade EÚ spolu s Holandskom a Maltou.
 - Kým Holandsko Rade EÚ predsedá už dvanásťkrát, pre Slovenskú republiku – rovnako ako aj pre Maltu – to bude historická premiéra.

- **Aktivity Národnej banky Slovenska v spojitosti s predsedníctvom SR**
 - Primárnym kontaktným miestom a komunikačným médiom za oblasť finančného trhu so zástupcami Slovenskej republiky v Rade EÚ je Ministerstvo financií SR.
 - Národná banka Slovenska bude zabezpečovať/zabezpečuje:
 - a) odbornú (konzultačnú) podporu Ministerstvu financií SR v oblastiach finančného trhu - bankovníctvo, kapitálový trh, poisťovníctvo, dôchodkové sporenie a ochrana finančného spotrebiteľa,
 - b) stretnutia a spoločné diskusie so zástupcami členských krajín EÚ o témach prerokúvaných v rámci predsedníctva SR.

Hlavné témy, ktoré budú predmetom rokovania v rámci predsedníctva Slovenskej republiky

- Revízia prospektovej smernice (PD)
- Nové pravidlá pre fondy peňažného trhu (MMF)
- Jednotný európsky systém ochrany vkladov (EDIS)
- Doplnenie smernice v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovaniu terorizmu (4 AMLD)
- Revízia európskych fondov rizikového kapitálu (EuVECA) a európskych fondov sociálneho podnikania (EuSEF)
- Doplnenie (revízia) nariadenia a smernice (CRR/CRDIV - V)
- Zmeny v oblasti rezolúcií a recovery centrálnych protistrán (CCP)
- Zmeny smernice ohľadom povinného zmluvného poistenia (MID)
- Nové nariadenie o sekuritizácii (STS)

- **Implementácia smernice EÚ v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (4 AMLD) a jej revízia**
 - Aktuálny stav – prebiehajú prípravné práce návrhu zákona (novelizácia zákona č. 297/2008 Z. z.) v nadväznosti na transpozíciu 4. smernice EÚ v oblasti prevencie legalizácie príjmov z trestnej činnosti a financovania terorizmu (2015/849/EÚ) – predpokladaný termín zverejnenia návrhu zákona v medzirezortnom pripomienkovom konaní (MPK) je druhá polovica roku 2016.
 - Čo nás čaká? - v rámci prijatého akčného plánu (2. februára 2016) na posilnenie boja proti financovaniu terorizmu sa uvažuje o revízii 4 AMLD smernice najmä v týchto oblastiach:
 - zabezpečenie vysokej úrovne záruk pri finančných tokoch z vysokorizikových tretích krajín,
 - rozšírenie právomocí finančných spravodajských jednotiek EÚ a uľahčenie ich spolupráce,
 - centrálné národné registre bankových a platobných účtov alebo centrálné systémy vyhľadávania údajov vo všetkých členských štátoch,
 - riešenie rizík spojených s financovaním terorizmu, ktoré súvisia s virtuálnymi menami,
 - riešenie rizík spojených s anonymnými predplatenými nástrojmi (napr. predplatenými kartami) a pod.

Oblast' regulácie trhu s cennými papiermi

- **MiFID / MiFIR** = Smernica 2014/65/EÚ (**MiFID II**) a priamo účinné Nariadenie č. 600/2014 (**MiFIR**)
 - ❖ Pôvodne účinnosť oboch predpisov od 3. januára 2017
 - ❖ Rada, EÚ a EK sa dohodli **na odložení účinnosti (3. január 2018) aj transpozície (3. júl 2017)**

- **Balík MiFID II/MiFIR je doplnený množstvom technických predpisov**
 - ❖ Návrh delegovaného nariadenia k MiFID II zverejnený EK 25.04.2016
 - ❖ Návrh delegovanej smernice k MiFID II zverejnený EK 07.04.2016
 - ❖ Návrhy RTS/ITS – zatiaľ nie sú všetky zverejnené

- **Pokračujú práce na transpozícií – gestorom je MF SR**
 - ❖ NBS v spolupráci s MF SR vedú pracovné skupiny so zástupcami trhu, na ktorých sa diskutujú návrhy transpozície smernice MiFID II do nášho právneho poriadku a súvisiace otázky spojené s implementáciou / aplikáciou nových povinností

Stanovisko ESMA k finančným nástrojom spadajúcich pod rezolučný mechanizmus podľa BRRD

- Reakcia ESMA na smernicu Európskeho parlamentu a Rady 2014/59/EÚ z 15. mája 2014, ktorou sa stanovuje rámec pre ozdravenie a riešenie krízových situácií úverových inštitúcií a investičných spoločností (BRRD)
 - ❖ V prípade, ak sa aplikuje na niektorú z dotknutých finančných inštitúcií rezolučný mechanizmus má rezolučná rada právomoc rozhodnúť napr. o znížení úroku, predĺženie doby splatnosti alebo znížiť menovitú hodnotu u finančných nástrojov (napr. dlhopisy) spadajúcich pod tento režim. Tieto finančné nástroje sú často distribuované aj retailovým klientom.
- Stanovisko obsahuje stručnú analýzu rezolučného mechanizmu, rizík spojených s finančnými nástrojmi spadajúcimi pod tento režim a rozoberá relevantné ustanovenia MiFID
- Cieľom ESMA je upozorniť finančné inštitúcie na ich povinnosť informovať klientov o všetkých rizikách spojených s ponúkaným finančným nástrojom
 - ❖ Ak klientovi bola v minulosti poskytnutá investičná služba spojená s finančným nástrojom spadajúcim pod rezolučný mechanizmus podľa BRRD má finančná inštitúcia povinnosť informovať **iba** tých klientov, s ktorým má pretrvávajúci zmluvný vzťah (napr. riadenie portfólia alebo opakujúce sa investičné poradenstvo). O týchto rizikách môžu byť klienti informovaní prostredníctvom pravidelného zasielania výpisov klientovi alebo webovej stránky finančnej inštitúcie spĺňajúcej príslušné podmienky.

- **25. apríla 2016 zverejnila Komisia prvú správu o aktuálnom stave napĺňania jednotlivých úloh Akčného plánu, ktorý zverejnila 30. septembra 2015. Správa obsahuje popis 29 iniciatív a je rozdelená do troch častí:**
- **Kroky uskutočnené od prijatia Akčného plánu (9)** – sekuritizácia (návrh nariadenia, čaká sa ešte na EP), prospekt cenného papiera (návrh nariadenia, ktoré nahradí súčasnú smernicu – trialóg sa očakáva v priebehu leta), zelená kniha o retailových finančných službách, kumulatívny dopad finančnej reformy ...
- **Kľúčové iniciatívy plánované do konca roka 2016 (10)** – crowdfunding, EuSEF a EuVECA, venture kapitál, cezhraničná distribúcia fondov, poskytovanie úverov a pôžičiek investičnými fondmi, osobné dôchodky, technická pomoc členským štátom, identifikácia bariér ...
- **Príprava ďalších aktivít na roky 2017-2018 (9)** – private placement, podnikové a kryté dlhopisy, podpora využitia potenciálu rastových trhov MSP, komplexné hodnotenie európskeho trhu retailových investičných produktov, revízia podmienok v oblasti poobchodnej infraštruktúry ...

➤ **Legislatíva**

- ❖ Novela Zákona o kolektívnom investovaní - účinná od 18.03.2016 - Implementácia smernice UCITS V a zavedenie novej právnej formy pre subjekty kolektívneho investovania – tzv. SICAV
- ❖ Delegované Nariadenie EK 2016/438, ktoré dopĺňa smernicu UCITS V., pokiaľ ide o povinnosti depozitárov – účinné, prechodné obdobie na zosúladenie činnosti do 13.10.2016
 - ❖ Harmonizácia požiadaviek na činnosť depozitára obdobným spôsobom ako v zmysle smernice AIFMD
 - ❖ Nové požiadavky na riadenie konfliktov záujmov a nezávislosť depozitára v prípade vymenovania depozitára z rovnakej finančnej skupiny

➤ **Iniciatívy NBS**

- ❖ Otázky a odpovede NBS k aplikácii novely ZKI – zverejnené v marci 2016
- ❖ Metodické usmernenie k distribúcii zahraničných AIF na území SR – v procese konzultácie s SASS

➤ **Iniciatívy na úrovni ESMA**

- ❖ Usmernenie pre odmeňovanie (remuneration) podľa UCITS V
 - ❖ otázka neaplikácie niektorých zásad odmeňovania na základe uplatnenia princípu proporcionality ostáva otvorená, do vyriešenia situácie a prijatia nevyhnutných legislatívnych zmien na európskej úrovni je táto otázka riešená na národnej úrovni
 - ❖ NBS v tejto súvislosti pripravuje stanovisko k zásadám odmeňovania – odporúča sa obdobný postup ako pri AIFMD – plánované zverejnenie máj 2016

- **Nariadenie CSDR č.909/2014** vynútilo zmenu zákona č.566/2001 Z. z. o cenných papieroch – aktuálne prebieha konzultácia (NBS, MF SR, CDCP) o rozsahu nevyhnutných legislatívnych zmien.
 - ❖ Legislatívne zmeny sa týkajú najmä povolo­vacieho procesu, alternatívnych spôsobov vzájomného prepojenia CDCP, postavenia a pôsobnosť účastníkov CDCP, prijatia politiky, postupov a opatrení (Prevádzkový poriadok).
 - ❖ Najzásadnejšia zmena vyplývajúca z Nariadenia CSDR je možnosť po prelicencovaní poskytovať služby CDCP cezhranične.
 - ❖ Po prijatí relevantných RTS a ITS začína plynúť 6 mesačná lehota na podanie žiadosti o udelenie povolenie podľa Nariadenia CSDR a oba subjekty budú musieť byť prelicencované podľa Nariadenia CSDR.

- **Triedy OTC derivátov podliehajúce zúčtovacej povinnosti cez centrálnu protistranu**
 - ❖ OTC úrokové deriváty v menách G4 (EUR, USD, GBP a JPY)
 - ❖ Regulačné technické predpisy (Delegované nariadenie komisie 2015/2205) nadobudli účinnosť 21. decembra 2016
 - ❖ OTC deriváty na kreditné zlyhanie
 - ❖ Regulačné technické predpisy (Delegované nariadenie komisie 2016/592) nadobudli účinnosť 9. mája 2016

- **Výnimky zo zúčtovacej povinnosti pre transakcie v rámci skupiny**
 - ❖ NBS zverejnila na webovom sídle NBS pre účastníkov trhu usmernenie pre uplatňovanie výnimiek zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny podľa článku 4 EMIR
 - ❖ Usmernenie obsahuje aj formulár – vzor oznámenia alebo žiadosti na výnimku zo zúčtovacej povinnosti na transakcie v rámci skupiny
 - ❖ Subjekty v rámci skupiny si môžu uplatňovať výnimku zo zúčtovacej povinnosti od 2. mája 2016

Oblast' regulácie dôchodkového sporenia

- **Opatrenia NBS vydané v oblasti dôchodkového sporenia v súvislosti s používaním nového informačného systému Štatistický zberový portál ŠZP**
 - ❖ potreba aktualizovať vzory výkazov a hlásení ako aj potreba zmeny formy vykonávacích právneho predpisu v pôsobnosti NBS
 - ❖ Celkovo vydaných 6 opatrení a očakáva sa vydanie ešte zvyšných dvoch

- **Metodické usmernenie Útvaru dohľadu nad finančným trhom NBS č. 2/2016 k určitým aspektom k hodnoteniu kreditného rizika emitenta pri nadobúdaní a držaní niektorých vybraných finančných nástrojov v majetku dôchodkového fondu**
 - ❖ nadväznosť na opatrenie NBS o riadení rizík v dôchodkovom fonde
 - ❖ špecifikuje postup pri uplatňovaní povinností a úloh pri hodnotení kreditného rizika - určenie pravidiel pre výber vhodného kritéria na hodnotenie kreditnej kvality podkladových aktív (pri ETF fondoch a nástrojoch subjektov KI)

- **Prvé celoeurópske cvičenie** tohto druhu v oblasti dôchodkového sporenia - zúčastnené všetky krajiny EÚ s materiálnym rozsahom sektora (NAV >500 mil. EUR)
- **Výsledky v satelitnom module DC schém** preukázali, že výška dôchodkov je vo veľkej miere ovplyvnená dĺžkou času prispievania aj vzhľadom na možné oživenie dôchodku po predchádzajúcom znížení aktív, na dôchodky mladších účastníkov najviac vplýva dlhodobá nízka návratnosť aktív
 - ❖ Ukázalo sa že slovenský systém DDS je navyše nákladový spomedzi skúmaných DC systémov
- **Výsledkom bolo publikovanie záverečnej správy** s agregovanými údajmi, ktoré bude podkladom pre ďalšiu činnosť EIOPA v danej oblasti
 - ❖ Po zásahu NBS sa informácia o nákladovosti slovenského systému výrazne obmedzila
 - ❖ Napriek tomu je NBS otvorená ďalšej diskusii o nákladovej efektívnosti v DDS

Oblasť regulácie poistovníctva

▪ Prvý rok implementácie Solventnosti II

- Od 1. januára 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 39/2015 Z. z. o o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

▪ Príprava sekundárnej legislatívy

- Bolo prijatých 6 opatrení vzťahujúcich sa pre režim Solventnosti II a 8 opatrení pre osobitný režim.

▪ Usmernenia EIOPA

- EIOPA vydala 29 usmernení
- Implementované odporúčaním č. 1/2016, ktorým sa preberajú usmernenia EIOPA pre režim Solventnosť II
- Relevantné usmernenia bude NBS vydávať samostatné odporúčania. Zatiaľ boli vydané:
 - Odporúčanie č. 3/2016 o predkladaní a zverejňovaní informácií pre sektor poistenia a zaistenia
 - Odporúčanie č. 4/2016 k dodatkovým vlastným zdrojom pre sektor poistenia a zaistenia
 - Odporúčanie č. 5/2016 k vlastnému posúdeniu rizika a solventnosti pre sektor poistenia a zaistenia
 - Odporúčanie č. 6/2016 ku klasifikácii vlastných zdrojov pre sektor poistenia a zaistenia

- Otázky riešené pri aplikácii
 - Na stránke NBS bola zriadená osobitná sekcia na zodpovedanie nejasností súvisiacich s novým regulátórnym režimom a tiež bola zriadená e-mailová adresa na zasielanie otázok.
 - Contract boundaries
 - Fit & Proper
 - Konflikt záujmov
 - Outsourcing
 - Jazyk
 - Odmeňovanie
 - Reporting

▪ **Smernica o distribúcii poistenia (IDD)**

- Dopad na systém správy a riadenie poisťovne (Product Governance, konflikt záujmov)
- Odmeňovanie (zverejňovanie odmien zamestnancov, úprava pravidiel voči externým distribučným sieťam)
- Pripravujú sa 4 delegované akty a verejná konzultácia začne v lete 2016 a „Public hearing“ sa uskutoční 23.9.2016

▪ **Usmernenie EIOPA (POG)**

- Prípravné usmernenie pre „Product Governance“
 - Rozdelené na časť pre poisťovne a časť pre distribučné siete
 - Určenie cieľového spotrebiteľa pre každý produkt
 - Predaj mimo cieľového trhu len vo výnimočných prípadoch

▪ **PRIIPS**

- Účinnosť od 31.12.2016
- Návrh RTS bol schválený EIOPA 7.4.2016, Komisia buď schváli alebo vráti s pripomienkami do 3 mesiacov
- Problémové oblasti:
 - Sumárny ukazovateľ rizika, náklad biometrického poistného, náročnosť pre poistný sektor

Zákon č. 91/2016 Z. z. o trestnej zodpovednosti právnických osôb a o zmene a doplnení niektorých zákonov nadobudne účinnosť 1. júla 2016

Novelizoval zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

- ustanovenia § 18: **povolenie** NBS na vykonávanie činnosti samostatného finančného agenta alebo finančného poradcu
- žiadateľ o udelenie povolenia - právnická osoba má novú povinnosť: preukázať, že nebola právoplatne odsúdená pre trestný čin tzn. **bezúhonnosť právnickej osoby**
- prílohou k žiadosti o udelenie povolenia bude aj **výpis z registra trestov**
 1. právnickej osoby a
 2. osôb zo skupiny s úzkymi väzbami spolu s ďalšími dokladmi (životopis, vzdelanie, prax, vyhlásenie o splnení zákonom stanovených požiadaviek)

subjekty.nbs.sk

- Pre každý subjekt
 - všetky typy licencií na trhu
 - rozsah každej licencie
 - rozhodnutia NBS
- Vzájomné väzby medzi subjektami
- Počty subjektov v rôznych kategóriách
- Na webe od 1. mája 2016

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Subjekty finančného trhu

subjekty.nbs.sk EN

IČO, obchodné meno alebo iné označenie subjektu. Minimálne 3 znaky.

 Vyhľadať

BANKOVNÍCTVO, PLATOBNÉ SLUŽBY
A ELEKTRONICKÉ PENIAZE

POISŤOVNÍCTVO

TRH CENNÝCH PAPIEROV A KOLEKTÍVNE
INVESTOVANIE

DŮCHODKOVÉ SPORENIE

FINANČNÉ SPROSTREDKOVANIE
A PORADENSTVO

NEBANKOVÍ VERITELIA A OSTATNÉ SUBJEKTY

Zobrazenie údajov k 27.5.2016. © Národná banka Slovenska. Všetky práva vyhradené.

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTÉM

Subjekty finančného trhu

subjekty.nbs.sk EN

IČO, obchodné meno alebo iné označenie subjektu. Minimálne 3 znaky.

Vyhľadať

Banky, e-peniaze

Poisťovne

OCP, fondy

Dôchodky

Sprostredkovatelia

Veritelia, ostatné

Bankovníctvo, platobné služby a elektronické peniaze

Podľa oprávnenia na činnosť	Počet subjektov
Banky a pobočky zahraničných bánk	27
Banky s oprávnením na poskytovanie investičných služieb	13
Hypotekárne banky	8
Stavebné sporiteľne	3
Banky pod priamym dohľadom Európskej centrálnej banky	7
Platobné inštitúcie a pobočky zahraničných platobných inštitúcií	11
Poskytovanie platobných služieb bez obmedzenia rozsahu	251
Poskytovanie platobných služieb v obmedzenom rozsahu	3
Inštitúcie elektronických peňazí a pobočky zahraničných inštitúcií elektronických peňazí	1
Vydávanie elektronických peňazí bez obmedzenia rozsahu	81
Vydávanie elektronických peňazí v obmedzenom rozsahu	0
Agenti platobných služieb	28
Distribútori služieb inštitúcie elektronických peňazí	8
Subjekty v konkurze, reštrukturalizácii alebo obdobnom režime	3
Podľa územnej pôsobnosti	Počet subjektov
> Banky a iné úverové inštitúcie	368
> Platobné inštitúcie	250
> Inštitúcie elektronických peňazí	81

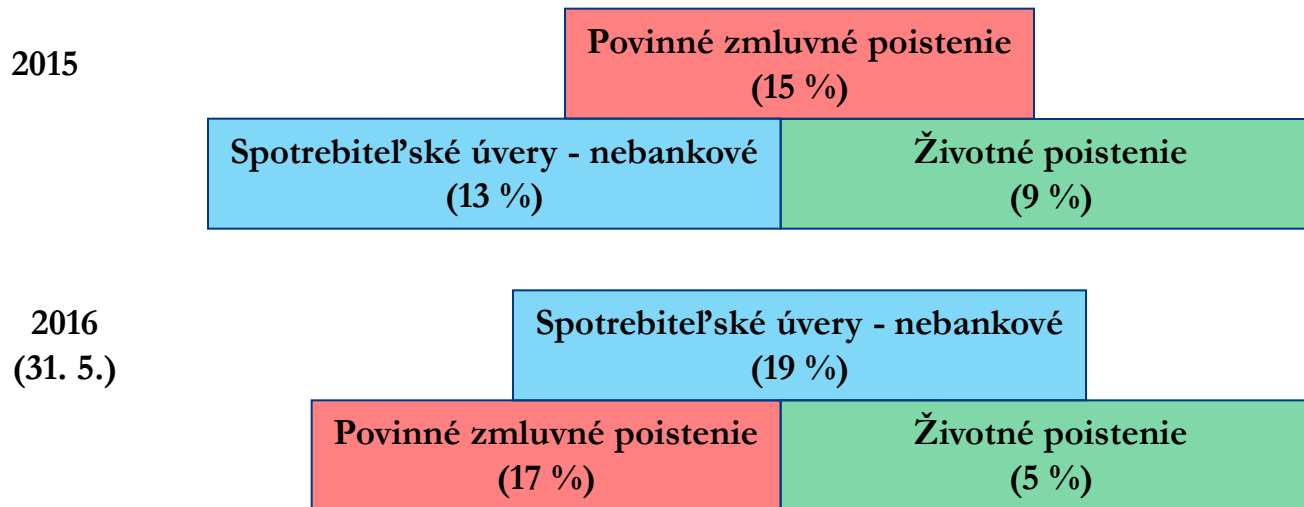
3.

Oblast' ochrany finančného spotrebiteľa

Na čo sa spotrebitelia sťažujú - Trendy

Top 3 oblasti sťažností spotrebiteľov

Ku koncu mája 2016 sme dostali 70% celkového počtu sťažností v roku 2015.

Na spotrebiteľské úvery dostávame priemerne mesačne viac ako dvojnásobok mesačného počtu v roku 2015.

- PZP – likvidácia a čelné sklá
- Bankopoistenie
- Život, choroba – upisovanie a skúmanie zdravotného stavu
- Dôvody a spôsoby ukončenia poistenia
- Propagácia a prezentácia poistného produktu

Aktuálne bankovníctvo, vyčlenili sme poistenie a investície

NÁRODNÁ BANKA SLOVENSKA
EUROSYSTEM

Ďakujeme za pozornosť